

Justitiedepartementet

EU-enheten

PM till dagordningspunkt 6

Flerårigt program för rättsliga och inrikes frågor - orienteringsdebatt

Dokumentbeteckning

10249/04 JAI 204 Meddelande från kommissionen – Ett område med frihet, säkerhet och rättvisa: Resultat av Tammerforsprogrammet och framtida inriktning

11122/04 JAI 258 Dokument från det nederländska ordförandeskapet (har ännu ej distribuerats)

Sammanfattning

Under det nederländska ordförandeskapet under hösten 2004 kommer en utvärdering och uppföljning av slutsatserna från toppmötet i Tammerfors 1999 att ske. Slutsatserna har varit vägledande för arbetet med rättsliga och inrikes frågor under den senaste femårsperioden. Frågan kommer att vara aktuell under höstens samtliga rådsmöten för rättsliga och inrikes frågor. Målsättningen är att ett andra handlingsprogram skall vara färdigt till toppmötet den 5 november. Vid rådsrådet rättsliga och inrikes frågor den 19 juli förutses en inledande diskussion om innehållet i ett andra handlingsprogram.

I Förslaget

1. Innehåll

Det enda dokument som hittills har presenterats är kommissionens meddelande om resultatet av Tammerforsslutsatserna och framtida inriktning (dokument 10249/04 JAI 204). Nedan följer en kort sammanfattning av meddelandet.

Inledning

Kommissionen skriver inledningsvis att den nuvarande beslutsprocessen och institutionsstrukturen har varit ett hinder för att genomföra vissa politiska åtaganden på ett effektivt, snabbt och öppet sätt och att det nya fördraget kommer kunna komma till rätta med detta. Kommissionen understryker vikten av genomförandet av antagna rättsakter och att lämplig utvärdering av genomförandet sker. Vidare får respekt för grundläggande rättigheter en framträdande plats i meddelandet.

Ett effektivare skydd för personer när de utövar sina grundläggande rättigheter

Kommissionen framhåller att de åtgärder som vidtas mot alla former och brottslighet och terrorism skall utformas med hänsyn till personers grundläggande rättigheter, rätt till fri rörlighet, respekt för privatlivet och de bestämmelser som gäller för skydd av personuppgifter.

Främja initiativ som gäller unionsmedborgarskap

I detta avsnitt betonar kommissionen rätten för unionsmedborgare att delta i val i det EU-land där de är bosatta.

Utforma ett integrerat system för gränsförvaltning och viseringspolitik

Beträffande skyddet av unionens yttre gränser betonar kommissionen vikten av att byrån för de yttre gränserna fungerar väl. Enligt kommissionen bör utvecklingen gå längre och kompletteras med ett långsiktigt mål att skapa en kår av europeisk bevakningspersonal som kompletterar den nationella gränsbevakningen.

Att främja en verklig gemensam politik för att hantera migrationsströmmar

Se i den kommenterade dagordningen.

Att utveckla en gemensam och rättvis europeisk flyktingpolitik

Se i den kommenterade dagordningen.

Att skapa ett europeiskt rättsligt område som tillgodoser medlemsstaternas rättsliga traditioner och system och som i hög grad involverar yrkesverksamma inomrättsväsendet

Både för civil- och straffrätten framhålls principen om ömsesidigt erkännande och att den förutsätter miniminormer och utbildningsinsatser för personal inom rättsväsendet för att öka förtroendet mellan MS.

Att skapa ett civilrättsligt område som underlättar samarbete och tillgång till rättsskydd

Kommissionen understryker att utvecklingen av det civilrättsliga samarbetet bör fortsätta att leda till konkreta förbättringar i medborgarnas och

företagens dagliga liv. Som nämnts ovan är ömsesidigt erkännande och ökat förtroende mellan medlemsstaterna en av de viktigaste prioriteringarna.

Att främja en konsekvent politik om brott och straff

Som nämnts ovan bör principen om ömsesidigt erkännande också fortsättningsvis utgöra en hörnsten i det straffrättsliga samarbetet. I detta sammanhang nämner kommissionen bl.a. att man bör fastslå villkoren för ömsesidigt information om rättsliga avgöranden i ett europeiskt register över fällande domar och beslut om näringsförbud och andra rättighetsförluster (europeiskt kriminalregister). För att öka förtroendet mellan medlemsstaterna menar kommissionen att man bör definiera grundläggande garantier och villkor för tillåten bevisning samt vidta åtgärder för att skydda brottsoffer. Vidare sägs att arbetet med att definiera och fastställa minimipåföljder för vissa brott bör fördjupas. Dessutom understryker kommissionen vikten av Eurojust samt framhåller att en europeisk åklagarmyndighet bör kunna inrättas med utgångspunkt i Eurojust.

Att göra polis- och tullinsatserna mer effektiva

Kommissionen påpekar att den operativa kapaciteten i samarbetet mellan medlemsstaterna måste öka och att man måste se till att ge Europol information och stärka dess roll. I detta avsnitt framhålls också att man bör införa rättsliga ramar för att förstärka informationsutbytet mellan medlemsstaternas brottsbekämpande myndigheter. Utbildning vid den europeiska polisakademin lyfts också fram.

Att skärpa åtgärderna för att förebygga och bekämpa terrorism och särskilda former av brottslighet

I kampen mot terrorism och grov brottslighet vill kommissionen se ett "centrum för informationsutbyte" där Europol och Eurojust bör delta fullt ut. Kommissionen efterfrågar också en "underrättelsepolitik i brottsförebyggande och brottsbekämpande syfte på EU-nivå". Vidare nämns kopplingen till andra former av brottslighet och att det är viktigt att ha ett brett synsätt för att bl.a. bekämpa alla former av finansiering av terrorism. Enligt kommissionen bör partnerskap mellan den offentliga och privata sektorn för att bekämpa brott utvecklas liksom former av insamling av brottsstatistik.

Att skärpa de brottsförebyggande åtgärderna

Under denna rubrik nämns "brottssäkring" som en nödvändig åtgärd. Ett antal åtgärdsområden för att förebygga brottslighet pekas ut och enligt kommissionens mening bör arbetet även fortsättningsvis ges stöd via ett finansiellt instrument.

Att utveckla en sektorsövergripande samverkan i kampen mot narkotika
Kommissionen understryker att minskningen av efterfrågan bör prioriteras och att narkotikafrågan måste kopplas till EU:s externa politik.

Kraftfullare externa åtgärder

Kommissionen vill se bättre samordning av unionens externa insatser.

Slutsatser

I slutsatserna framhåller kommissionen att det nya fördraget kommer att innebära en utvidgad roll både för Europaparlamentet och de nationella parlamenten. Kommissionen erbjuder sig att fortsätta att producera sina resultattavlor (som är en sammanställning av uppnådda resultat efter Tammerfors). Medel kommer att kunna avsättas för att stärka politikens operativa aspekter. Slutligen föreslår kommissionen att en offentlig debatt bör hållas om de grundläggande samhällsfrågor som påverkar medborgarnas dagliga liv.

2. Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

De rättsligt bindande instrument som har antagits efter Tammerforsslutsatserna från 1999 har i varierande grad krävt lagändringar. Det går inte att nu förutse vilka lagändringar som kan komma att följa av ett andra handlingsprogram. Bedömningar får göras för varje enskilt projekt.

3. Budgetkonsekvenser

Det går inte att nu uppskatta ev. budgetkonsekvenser av de projekt som kommer att ingå i ett andra handlingsprogram för ett område med frihet, säkerhet och rättvisa. Bedömningar får göras för varje enskilt projekt. Ev. kostnadsökningar skall finansieras inom befintliga ramar, dvs finansieras genom omprioriteringar.

II Ståndpunkter

1. Svensk ståndpunkt

Sverige välkomnar en fortsatt integration på det rättsliga och inrikes området. Gränsöverskridande brottslighet måste bemötas med europeiska insatser. Det är därför positivt att diskussionerna nu har börjat om en uppföljning av slutsatserna från toppmötet i Tammerfors år 1999.

Sedan det första Tammerforsprogrammet antogs har mycket arbete lagts ned på att utarbeta konkreta rättsakter för samarbetet med rättsliga och inrikes frågor. Det är viktigt att dessa instrument genomförs på ett fullständigt sätt i medlemsstaterna. Genomförandekontrollen bör därför förstärkas. Rättsakter bör hinna träda i kraft och utvärderas innan nya förslag läggs fram så att man kan ta tillvara erfarenheter från den praktiska tillämpningen. Unionsorgan som Eurojust och Europol måste effektiviseras och närma sig sin fulla potential innan förslag till nya strukturer tas upp till diskussion.

Ömsesidigt erkännande bör även i framtiden vara utgångspunkten för arbetet på RIF-området, både när det gäller straffrätt och civilrätt, och det är därför positivt att kommissionen lägger fortsatt tonvikt på detta. Som kommissionen framhåller måste det ömsesidiga förtroendet mellan medlemsstaterna öka för att principen om ömsesidigt erkännande skall kunna fungera. Inte minst så behöver det fastställas gemensamma minimistandarder för rättssäkerhetsgarantier i den rättsliga processen. En viss fortsatt harmonisering av de nationella regelverken kan behövas även framdeles. Ett sådant arbete måste dock baseras på ett uttalat behov och beakta den olika utformningen av rättsordningarna i medlemsstaterna.

En central fråga för framtiden är ett förbättrat informationsutbytet mellan brottsbekämpande myndigheter. I sammanhanget måste också informationsförsörjningen till Europol ses över. Här kan f.ö. nämnas att Sverige nyligen lagt fram ett förslag till rambeslut om snabbare informationsutbyte som skall förhandlas i rådet under hösten.

För asyl- och migrationsavsnitten, se i den kommenterade dagordningen.

2. Medlemsstaternas ståndpunkter

Kommissionen presenterade sitt meddelande vid rådsmötet för rättsliga och inrikes frågor den 8 juni 2004. Någon diskussion var inte planerad, men ett fåtal delegationer yttrade sig ändå. De kommentarer som framfördes pekade på vikten av ett effektivt genomförande av gjorda åtaganden.

3. Institutionernas ståndpunkter

-

4. Remissinstansernas ståndpunkter

-

III Övrigt

1. Fortsatt behandling av ärendet

Frågan kommer att diskuteras vid samtliga rådsmöten för rättsliga och inrikes frågor fram till toppmötet den 5 november.

2. Rättslig grund och beslutsförfarande

Fördraget om europeiska gemenskapen, avdelning IV – Visering, asyl, invandring och annan politik som rör fri rörlighet för personer

Fördraget om europeiska unionen, avdelning VI – Bestämmelser om polissamarbete och straffrättsligt samarbete

3. Fackuttryck/termer

-